

Slobodno kretanje roba je jedna od osnovnih postavki unutrašnjeg tržišta. Prepreke koje bi mogle da proisteknu iz raznolikosti nacionalnih propisa regulisane su 1985. god usvajanjem **novog pristupa** tehničkoj harmonizaciji i standardizaciji čiji su osnovni principi sledeći: **a)** Sadržaj direktiva svodi se na definisanje suštinskih zahteva koje proizvodi moraju da zadovolje da bi se našli na tržištu EU, **b)** Tehničke specifikacije proizvoda koji ispunjavaju suštinske zahteve date su u harmonizovanim standardima, **c)** Za proizvode koji su izrađeni u skladu sa harmonizovanim standardima, smatra se da ispunjavaju suštinske zahteve predviđene direktivama, **d)** Primena harmonizovanih i drugih standarda nije obavezna i proizvođač ima punu slobodu da primeni i druga tehnička rešenja kako bi ispunio zahteve postavljene direktivama. Obavezni minimum tehničkih zahteva koji se mora ispuniti (tzv. **Suštinski zahtevi**) tiču se **zaštite zdravlja, bezbednosti, zaštite potrošača i zaštite životne sredine**.

Globalni pristup uvodi modularni pristup, tj. ocenjivanje usaglašenosti se deli na 8 osnovnih modula (operacija), označenih slovima od A do H, koji se razlikuju po tome u kojoj fazi razvoja proizvoda se sprovode (projektovanje, prototip, proizvodnja, itd.), tipu ocenjivanja (provera dokumentacije, odobrenje tipa, itd.) i po tome ko vrši ocenjivanje (proizvođač ili treća strana).

Cilj direktiva novog pristupa jeste zaštita opštih interesa kao što su zdravlje i bezbednost građana, zaštita potrošača, bezbedno poslovanje, zaštita životne sredine. Poštovanje svih zahteva koje direktive propisuju za određeni proizvod, osigurava slobodno kretanje proizvoda na EU tržištu (bez obzira da li je u pitanju nov proizvod proizveden u EU ili trećoj zemlji, ili uvoz polovnog proizvoda iz treće zemlje). Zemlje članice EU stoga ne mogu da zabrane ili ometaju prodaju/korišćenje tog proizvoda na svom tržištu, mada mogu da postavljaju dodatne uslove ako je u pitanju proizvod za ličnu zaštitu ili zaštitu na radu, kao i za zaštitu životne sredine.

Direktive novog pristupa primenjuju se kod proizvoda: koji se prvi put plasiraju na EU tržište, korišćenih (polovnih), koji se u EU uvoze iz neke treće zemlje, ili koji se već nalaze na EU tržištu ali su pretrpeli znatne izmene u odnosu na prvobitnu funkciju, namenu ili tip, tako da se mogu smatrati novim proizvodima.

Pojam "**plasman na tržište EU**" označava momenat kad proizvod prvi put postane dostupan na tržištu EU radi prodaje ili upotrebe i pri tome se misli na pojedinačni proizvod, bilo da je u pitanju jedan komad ili serija, a ne na tip proizvoda. Plasman na EU tržište podrazumeva da proizvod ispunjava sve zahteve propisane direktivama novog pristupa i da je izvršena ocena usaglašenosti.

"Plasman na tržište" nisu sledeće situacije: kada proizvođač iz treće zemlje pošalje proizvod ovlašćenom telu u EU radi utvrđivanja usaglašenosti proizvoda sa zahtevima direktiva; kada se proizvod šalje radi dodatne intervencije: sklapanje, pakovanje, obrada, označavanje...; kada (još uvek) traje carinska inspekcija robe ili je proizvod u nekoj drugoj carinskoj

proceduri (privremeni uvoz, u tranzitu ili uskladištena) ili je u slobodnoj carinskoj zoni; kada je proizvod proizveden u EU sa namerom izvoza u treće zemlje; kada su u pitanju eksponati na sajmovima, izložbama ili prezentacijama. Prelazni period-Najveci broj direktiva Novog pristupa predvidja postojanje prelaznog perioda.Cilj prelaznog perioda je da dozvoli proizvođačima i notifikovanim telima da se postepeno prilagode proceduri ocenjivanja usaglasenosti i bitnim zahtevima koje postavlja nova direktiva, i da tako spreci rizik blokiranja proizvodnje.

Direktivi o odgovornosti za proizvod (85/374/EEC). Svrha ove direktive je da se da jak podsticaj proizvođačima, uvoznicima i distributerima da obrate posebnu pažnju na bezbednost proizvoda kako bi se sprečili eventualni problemi ako se ispostavi da je neispravan proizvod uzrok povrede pojedinaca ili oštećenja imovine.

Direktive o opštoj bezbednosti proizvoda (2001/95/EC). Cilj ove direktive je da se osigura da su proizvodi u prodaji na tržištu EU bezbedni za korišćenje u normalnim uslovima.to su proizvodi siroke potrosnje koji ne potpadaju pod directive novog pristupa.

Kompletnu odgovornost za usaglašenost proizvoda sa svim propisanim zahtevima, kao i sprovedeno ocenjivanje usaglašenosti, **snosi proizvođač.**

Proizvođač je fizičko ili pravno lice pod čijim se imenom proizvod plasira na tržište, pri čemu on sam projektuje i izrađuje proizvod, ili sklapa, pakuje, dorađuje ili označava već gotov proizvod radi plasmana na EU tržište pod svojim imenom, ili je onaj koji vrši izmenu na već postojećem proizvodu tako da se može smatrati novim proizvodom.

Proizvođač može da ima **ovlašćenog predstavnika u EU** (to NIJE isto štoi ovlašćeni distributer) koji u njegovo ime i za njega može da preuzme deoadministrativnih dužnosti, npr. da osigura i da izjavu da je proizvod usaglašen sa propisanim zahtevima, da stavi CE znak na proizvod, da sastavi i izda izjavu o usaglašenosti. Ovlašćeni predstavnik nije odgovoran za usaglašavanje proizvoda u procesu proizvodnje, čak i ako je kao podgovarač učestvovao u delu proizvodnje. Proizvođač uvek mora da ima potpunu kontrolu nad proizvodom jer je usaglašenost proizvoda njegova obaveza. Ovlašćeni predstavnik u isto vreme može da bude i uvoznik.

Uvoznik (onaj koji proizvod iz treće zemlje plasira na tržište EU) odgovoran je da tržišnom nadzornom organu obezbedi tehničku dokumentaciju kada je proizvođač iz treće zemlje i nema ovlašćenog predstavnika u EU. Tehnička dokumentacija mora biti dostupna 10 godina nakon što je izrađen poslednji proizvod na koji se ona odnosi. Ako uvoznik plasira proizvod pod svojim imenom, onda on preuzima odgovornost proizvođača.

Distributer, zadužen za dalje komercijalne aktivnosti kada se proizvod nađe na tržištu, ima samo obavezu da prati da se na tržište ne plasira proizvod za koji zna ili bi trebalo da pretpostavi na osnovu dokumentacije I stručnog znanja da je defektan.

Bitni zahtevi- Fundamentalni princip Novog pristupa je da zakonski ograniči uskladjivanje samo na bitne zahteve koji su u javnom interesu. Ovi zahtevi se naročito bave zaštitom zdravlja i bezbednosti korisnika, a nekada obuhvataju druge fundamentalne zahteve (zaštita životne sredine ili vlasništva).

Bitni zahtevi se obično definišu u anksnima direktiva. Iako u bitne zahteve nisu uključene detaljne specifikacije o proizvodnji, stepen detaljnih formulacija razlikuje se među direktivama.

Harmonizovani standard nije nikakva posebna kategorija u odnosu na evropski standard uopšte. To su evropski standardi koje je usvojila evropska organizacija za standardizaciju i koji su pripremljeni na osnovu mandata koji Evropska komisija daje evropskoj organizaciji za standardizaciju, nakon konsultacija sa državama članicama. Direktive novog pristupa sadrže opšte zahteve za bezbednost, a ovim standardima se ti opšti zahtevi prevode u tehnička rešenja.

Harmonizovani standard mora da odgovara suštinskim zahtevima direktive koju podržava. Pretpostavka o usaglasenosti - Harmonizovani standardi daju pretpostavku o usaglasenosti sa bitnim zahtevima, ako su njihove reference objavljene u Službenom listu i ako su usvojeni na nacionalnom nivou.